

Nro. 20.

A' FELS. R. CSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Pénteken Septembernek 5-ik napján
1800-ik esztendőben.*

Ólosz Ország:

A' *Nápoly* országai eddig való *Constitutzióban* nevezetes változások estek nem régiben. Eddig *Neapolis* várossának nemesei, és az országnak más tartományaiából való néhány Nagyok, valamely ugy nevezett *Piatzot*; fő *Classist*, ezek közzül is pedig ötön valamely *Municipalis Administratziót* formáltak. Ezt a' fő *Classist* most el-törölvén a' Király, egy 9 tagokból álló *Senatust* állított fel helyébe, a' kiket maga a' Király nevez-ki. Az ezen változásról szolló *Edictumban*, különösen ezek az el-töröltetett Rend beli nemesek változtatnak, hogy a' magok áll-mesterkedéseik ál-

tal a' Frantziákat az országba tsalták, 's az ő ide való bé - rontásokat puhaságok által segítették.

Továbbá, ugyan ezen *Edictum*' ereje szerint egy Meg tartó Itélő szék (*Conservations Tribunal*) is állittatott-fel Nápoly Országban, a' mely egy ugy nevezetű *Arany* és egy *Ezüst Könyvet* fog kélzíteni. Az *Arany Könyvbe* íródnak bé előlzőr mind azoknak a' feljebb említett fő Rendü régi nemeseknek neveik, a' kik ezen rangjokat a' revoluzióba való avatkozás által telyes séggel el nem vesztették; a' kik ő közzülök ezen könyvbe bé nem íródnak, meg szüntek nemesek lenni — az *Arany Könyvbe* íródnak másodszor, mind azok, a' kik két száz ezrendős nemességeket meg-bizonyíthatják — ebbe íródnak harmadszor azok a' jobbágyok, a' kik magokat a' Királyhoz való valamely hivféges szolgálatjok által meg-külömböztetik. — A' nem régi apróbb nemesek' neveiket az *Ezüst Könyvbe* jegyzi-fel a' Megtartó Tribunal; mely is minden ezrendőben ölsze gyülekezik egyfzer, azért, hogy rész szerént ujj érdemeseket írjon bé a' Könyvbe, rész szerint pedig, hogy az olyanokat, a' kik az alatt valamely hibájok által a' Király' kedvetlenségit magokra vonták, a' Könyvből ki törölje. — Az ezen fontos tárgyal foglalatoskodó *Tribunál*' tagjainak ki nevezését is, magának tartotta fenn a' Király, ugy mint a' mely — mint az *Edictumban* ki fejeztetik — egy igen nemes, az emberiség' ditsösségére szolgáló intézeteknek tisztán való fenn-tartatásokra czélozó, 's a' hivség- és be-tsület = rontókat meg büntető Itélő szék.

Nagy Britanniai Birodalom.

A' *Freya* nevű *Dánus* Fregátnak és az ő ol-talma alatt evező 6 terhes hajóknak, az Anglus

hadi hajók által lett el-fogattatásáról , a' mely az *Anglia* és *Dánia* között lévő mostani egyenetlenkedésre az első nyilvános alkalmatosságot szolgáltatotta , ilyen meg-jegyzéseket tehen az Aug. 5 dikénn ki jött Londoni Udvari Ujjfág: — „

„Minthogy Dániának mostan egélz Európával békeffége vagyon, bajoson lehet által látni , hogy a' maga kereskedő hajóit, a' melyek nem hadi készületekkel vagynak meg-terheltetve , miokra nézve kísérteti hadi hajóknak védelme alatt. Hasonló képpen bajos képzeln, hogy a' *Dánus* Fregátnak Komendánsa , az Európában fenn-álló törvények és rendtartások ellen , magát a' meg-visitáltatásnak miért nem akarta alája adni. Még mind ezeknél is képzelhetetlenebb dolog pedig az, hogy a' *Dánus* Kapitány, minden czél nélkül, egy az övénél sokkalta nagyobb hadi erővel tsatába miért botsátkozzék, a' mely tsatában Anglus vér ontódott ki.

Frantzia Respublika.

A' Frantzia Országlószéknek az *Amérikai Respublika*' Követjeivel egy időtől fogva Párisban folyó alkudozásai tsak ugyan, neintsak hogy meg-akadának, hanem, mindazáltal igen barátságos ki-nyilatkoztatások között, egélszzen felbe is izakasztatódának. A' nehézségek, a' melyek miatt az Alku tökéletességre nem mehetett ezek voltak: — „

„A' Frantzia Országló-szek azt kívánta — 1)ször. Hogy az 1778-ban kettejek között kötött Alku, most ujjanton egélszzen állittassék láb-
ra, vagy pedig — 2)ször. Hogy leg alább a' General *Washington* által, az után projectáltatott változtatás alatt álljon réa az Amérikai Országlószék erre az 1778-béli Alkura, a' mely változtatás abban állott volna, hogy a' Frantzia Res-

publika fordítsa-meg az Amerikai Respublikának mind azokat a' károkat, a' melyeket a' Frantzia prédáló hajók az Amerikai kereskedőknek igazlátalanul okoztanak — 3)szor. Hogy az Amerikai Országglószék engedjen a' Frantzia Respublikának is éppen olyan prærogativát, a' melyenket Angliának a' véle való 1793-dik esztendő béli Alku által engedett. (Ez a' prærogativa abban áll, hogy az Amerikai Respublika és Anglia, a' hadakozás' idejénn meg engedik egyik a' másik' hadi és prédáló hajóiknak, hogy egyik a' másiknak kikötő helyeikbe bé-evezhessenek ; a' mit tselekedni a' más nemzet béli hajónak, nem szabad."

Az Amerikai Követek olyan nyilatkozatást tettek mind ezekre, hogy ők az 1778-béli Alkunak helyre-állitását telyességgel magoktól meg nem ígérhetik, minthogy azt az ő *Congressusok* formális végzés által el-törölte — azokat a' prærogativákat is, a' melyeket Angliának ígirtének, a' Frantzia Respublikának meg nem adhatják, mivelhogy azokat Angliának, ők, meg-határozva és másokat ki kötve ígérték.

Végezetre mind ezek után ilyen *Conclusumot* hirdettetett-ki ezen tárgy iránt a' Frantzia Országglószék a' *Moniteurben*: — „

„A' mi Respublikánk az Északi Amerikai Respublikával, ezekenn kívül semmi egyéb feltételek alatt alkura nem léphetik, mivelhogy ha azt tselekedné, ez által mintegy maga is meg erősítené és subscribálná az Amerikai Respublikától Angliának ígértetett prærogativákat. Ennek fellette, Frantzia ország erőllen munkába vette ezen principiumnak fel-vétettetését, hogy a' neutrális hajók, a' rajtok lévő portékákat is neutrálisokká tegyék (az az, hogy egyik hadakozó Hatalmasságnak se lehessen jussa őket meg-visitézni). A' mely principiumtól sokkal több hasz-

na vagyon fel-függesztetve az Északi Amériikai Respublikának, mint nekünk: azonban, ugyan az ő Angliával való Kötése ezzel a' principiummal is ellenkezik. Nekünk remenségünk vagyon, hogy az Északi tengeri Hatalmasságokkal ezt a' principiumot fel-vétettjük; és ugy itélünk, hogy az Amériikai Respublikának nehezen fog akkór esni, hogy belőle részt nem vehet."

Ugyantsak a' Moniteurben fordul elő a' következő nevezetes végzése is a' Frantzia Ország-lószéknek: —

„A' Respublika' Consuljai a' Politziai Ministernek javaslására és a' Státus-Tanátsnak is meghalgatása után, meg határozzák — 1)ször. Az olyan passusok, a' melyeket a' Frantzia Respublika Szövetségeseinek, vagy a' Neutrális Hatalmasságoknak Agenseik, az olyan személyeknek a' kik nem az ő nemzetjeből valók, vagy pedig az olyan Frantziáknak, a' kik ezen Szövetséges vagy Neutrális Hatalmasságoknak földjeikenn az 1789-dik esztendőnek 14-dik Juliussától fogva telepedtenek-meg, Frantzia országban többé el ne vétetessenek. — 2)szor. Az ilyen passussal Frantzia országba jövő, és ezen 1-ő pont alatt le-iratott személyeknek, a' Frantzia Respublika' földjeire való bé-útazás meg tiltatik, olyan büntetés alatt, hogy külömben, mint Ország-kerülökkel és Emigransokkal ugy fognak véleek banni — 3)szor. Azok, a' kik mostanában a' Frantzia Respublika' földjénn talállatnak, és a' Szövetségese' vagy Neutrálisok' Agenseiktől vagyon passussok, Fructidor' 15 dike előtt tartoznak megbizonyítani azt, hogy annak a' Nemzetnek Agensétől vagyon passussok, a' mely Nemzetből valók ők magok — 4)szer. Mind azok az emberek, a' kikről az első pont alatt szó vagyon, ha ezen rendelkezésnek a' meg határozott időig eleget nem tesznek, arestáltassanak, és a' Respublika'

határjairól küldetteffenek-ki — 5) ször. Mind azok a' született Frantziák, a' kik mostanában idegen passzsal tartózkodnak Frantzia országban, köteleztetnek, ha Párisban vagynak 3 napok alatt, ha pedig a' tartományokban vagynak, 20 napok alatt, a' további ott való maradhatás végett a' Politziai Ministértől szerezni engedelmet, különben, mint gyanusok vagy Emigránssok ugy tartassanak és traktáltassanak — 6) A' Politziai Minister tartozik ezen rendelést, mint törvényt, betölteni.

Aug. 9-dikénn Párisban a' régi Sz. Miklós', mostani *Hymen'* templomában, egy uj innep celebraltatott a' Frantzia fegyveres seregek' tiszteletére.

Angliából egy *Caylus* nevü Ur érkezett meg a' mult Aug. 15-dikénn Frantzia országba, a' kiről is az a' nevezetes, hogy a' Frantzia Ország-lószék' parantsolatjára, a'-mint a' hajóról a' szárazra ki lépett, nyomban mingyár arestaltatott.

Német Birodalom.

A' *Frankoniai* Kerületre vettetett hadi adónn kívül, tsak a' *Bambergi* fő Káptalantól különösen, 3274 öl szürke posztot, 283 öl skárlátot, 1406 kék és 2272 öl fehér matériát, 1671 öl gyoltsot, és 600 bornyú-bőrt, requiráltak-el a' Frantziák.

A' *Moreau'* tábora, most egyszerre 5 hónapi hátra lévő 'soldját kapta-ki; Párisba is harmadfél milliók küldettek-el közelébről.

Mennyire ment légyen az inlég a' *Swéviai* Kerületben a' fok hadi terhek miatt, meg itélhetni tsak innét is, hogy a' *Kaisersheimi* Prælatus, *Moreau* fő vezérhez egy Députatust küldvén, a' Prælatussági kóltsot is által adatta néki ilyen aján-

lás mellett: — „Az ő megyéje, a' fok hadi adók, requisitziók, és quartélyozók által már annyira elnyomorodott, hogy néki és az alatta lévő Kánonikusoknak, az életnél egyebek már semmi sintsen.“ — Megígérte Generál *Moreau*, hogy meg fogja az ügyeket vizsgáltatni, és könnyebbiteni fog rajtok.

A' *Frankoniai* Kerület meg értvén a' *Frantziáktól* réá vettetett temérdek hadi adót, a' *Császári Felséghez* tolyamodott, olyan esedező jelentéssel: — „hogy, ha tovább is így folynának az őket terhelő környülállások, ők egészízen kiüressittödnének, és arra se fogna tovább módjok lenni, hogy a' magok táborban lévő tulajdon fegyveres csoportjaikat, a' melyeket ők a' *Német Birodalom'* védelmezésére kiállítottanak, tartassák, melyre nézve esedeznek ő Felségének, hogy hathatós közbenjárása által, ő réájok nézve vigye véghez azt, hogy a' *Frantziák* az a' féle valóságos ellenségeskedésektől, a' melyenket mostan rajtok el követnek, szünnyenek meg. Végezetre azért is esedezik ezen Kerület, hogy ilyen környülállások között légyen gond élelem dolgában azon *contingens* fegyveres népről, a' melyet ez a' Kerület állított ki a' tsatázásra.“

Elegyes Levelek

Konstántzinápolyból nem jó hírt irnak az *Egyiptomi Frantzia* fő vezérről, *Kléber* Generálisról. Itt következik az egész levél:

„*Konstántzinápoly*, Jul. 28-dikánu: — „Az *Egyiptomi* leg utolsó levelek szerént *Gen. Kleber* gyilkos módra megölettetett: és a' *Frantzia* armádia' vezérlését, *Gen. Menou* vette által. A' gyilkosságot egy *Jantsár* tselekedte, a' ki bé kéredzett *Kleberhez*, olyan szín alatt, hogy egy le-

velet akar néki áltai adni. Arról az indított okról, a' mely ezen embert erre a' gyilkosságra vetete, sokféle képpen bezéllenek. A' Gen. *Menou*' levele szerént, melyben ő *Sidney Smith* Anglus hajós Kapitánt ezen történetről tudósította, ez a' Jantsár *Gázából* küldődött volna e' végre ide; mások magános bocsfzuállást mondanak a' gyilkosság' okának lenni; vagynak olyanok is, a' kik úgy gyanakodnak, hogy talám Gen. *Menou* sem lehetne egészen ártatlan. Akármikénc legyen azonban a' dolog, elég, hogy *Kleber* Generálisban olyan embert vesztettnek-el a' Frantzia katonák, a' kit szerettenek; és őtet a' *Porta* is sajnálja, azért, hogy már kevés híján majd ismét annyira vitte vólt a' dolgot, hogy a' Frantzia seregek nem loká oda fogták vólna hagyni Egyiptomot. Generál *Menou* pedig eleitől fogva ellenzette az Egyiptom' oda hagyását illető Capitulációt, és mihelyest *Kleber* helyett a' fő vezérséget által vette, azonnal ki-hirdettette, hogy ő a' maga Országlólszékének rendelése nélkül semmi alkura nem léphetik, 's e' szerént minden alkudozásokat félbe szakasztott. Most már tehát a' *Porta* is ujjanton egész igyekezettel ismét hozzá kezdett a' hadi készültekhez; a' Nagy Vezír' táborá 100 ezer emberekre potoltatik, és Anglus Generál *Köhler* rendeltetik tanácsosnak melléje, a' ki több nemzete béli tisztekkel együtt most is velle vagyon *Gázában*, a' hol a' Kapitán-Bascha jelenlétében tsináltatott ki az ujjanton kezdődő tsatázásnak plánuma. Az után visszátért a' Kapitán-Bascha a' hajós sereghez; a' melynél *Albaniai* katonaság is fok vagyon. Az ütközet sok pontokon, tengerenn szárczon, egyszeriben fog el kezdődni.

„Ez a' General *Menou*, az, a' kirül irtuk volt, hogy igen gazdag és szép Egyiptomi feleséget

vévén, ez előtt valami esztendővel a' *Mahomed*' vallására állott. Az ólta a' nevit is meg változtatta, és *Menou* helyett *Abdulah Bey* nevezetet adott magának.

A' *Dánia* és *Anglia* között ki-ütött egyenet, lenségnek még eddig semmi egyéb nyomos következéseit nem írják, hanem tsak hogy a' készülétek mind két részről erőssen tétetteknek. — A' *Dánus* katonaság, ágyuzók és egyebek, *Helsingör* és *Cronburg* felé sietve takarodnak. A' *Dánus* erősségek minden felé ujittatnak. A' hadi hajók sietve vitórláztatnak, és minden féle hadi készülétekkel 's eleéggel rakattatnak. A' *Linea* hajók között tizenhármak vettek parantsolatot, hogy a' ki-evezéshez mennél hamarább készzen legyenek. A' *Koppenhágai* kikötőhelyben el távozás nélkül 2 *Linea* és 3 *Fregát* *Orosz* hadi hajók vagynak jelen. A' magános hajósok' munkállaik mind a' *Királyi* hajók' műhelyébe parantsoltattak dologra öfzfe gyülekezni.

A' *Koppenhágában* örizetenn lévő *Regementek* között mindenikből 144 emberek rendeltettek munkára a' hajókhoz, a' melyek ki-evezéshez készítettnek. — Valami 22 *Orosz* hadi hajók is nem igen meszfe távoznak egy idő ólta a' *Dánus* tenger öblekben *Koppenhágától*; valamint szintén hogy az oda bé felé menő tenger szorossak' szomszédságaikban is, ugyan ezen idő ólta számos *Anglus* hadi hajók láttattak ide 's tova evezni. — *Helsingörből* Aug. 19-dikénn írták, hogy *Anglus* *Admiral Dixon*, 9 *Linea* hajókkal és 2 *Fregatokkal* áll a' *Kulleni* öbölben, 's hogy ki-szálló fegyveresek is volnának a' hajóinn. *Hornbök*' tajaínn is meg mutatta egy más *Anglus* hadi hajós csoport magát.

Koppenhága, Aug. 16-dikánn: — „Mint hogy a' publicumot a' mi Angliával való egyenetlenségünkről szolló sokféle ujj hírek, külömb-külobmb-féle éretlen itélet-tételekre induhatnák: erre nézve örömmel jelentjük, hogy a' *Dánus* Fregátnak *Freyának* története, semmi további ellenségeskedéseket még a' máig napig maga után nem vont; az egész történet, még eddig csak ministériális tanátsozásoknak tárgya: és remélleni lehet hogy a' kereskedésre és hajókázásra nézve semmi veszedelmes következéseket nem fog maga után vonni.“

Páris, Aug. 21-dikénn: — Egy végzést hirdettetett ki a' Consulátus, a' mely szerént a' Frantzia tengeri tisztek' száma 1354 emeltetik, kik között 8 Vice-Admirálisok, 16 Contra-Admirálok, 150 Hajós-Kapitányok, 400 Hajós Hadnagyok, és 600 Hajós Zászlótartók vagynak.

Strasburg 21. Aug. — Gen. *Lecourb* és *Hauptpoult*, tegnap ide érkeztenek — és ma Gen. *Moreauval* együtt *Oberkirchnél* — vadászatonn voltak.

Strasburg, Aug. 23. — „Tegnap egy rendkívül való Kurir érkezett Bétsből ide, *Páris* felé folytatván útját. Tsakugyan tegnap egy conferentziát tartottanak *Moreau* fő vezérnél, *Lecourb* *St. Suzanne*, *Souham*, és a' több ide gyülekezett Frantzia Generalisok. — *Lecourb* indulni fog *Páris* felé holnap, *Moreau* és a' több Frantzia Generalisok pedig haladék nélkül vissza utaznak táboraikhoz.

„A' hadi készülétek és mozgások ujra elkezdödtének. *Báseltől* 100 lovat requiráltak a' Frantziák, hogy a' *Rénusi* táborhoz pontonokat (hidas hajókat) szállítsanak. — A' *Reutinél*

lévő lántzokat, a' melyek a' Frantzia demarkatióban esnek, nagy szorgalmatossággal el kezdték széljel hányni a' Frantzia katonák. A' parasztok között is 200 emberet kivánt volna nap-szamosoknak ezen munka mellé a' Frantzia vezér: hanem a' *Vorarlbergi* lakosok nem telyesítették kivánságát, azt mondván, hogy ők a' magok' költségéna építették azon lántzokat. Erre nézve *Sveviai* és *Bavariai* parasztok rendeltettek azután oda.

Lausanne, Aug. 20. — „A' Frantzia reserva armadiának valami 5 vagy 6 ezer emberekből álló szakaszai, innét tegnap reggel a' *Moreau* tábora felé útnak indultanak: útjokat rész szerént *Constanz* rész szerént *Berna* és *Zürich* felé folytatják. Ide más tsoportok érkeznek ugyantsak a' reserva armadiától.

Insprik, Aug. 18. — A' *Mediterraneum* tengerre 12 *Anglus* hadi hajók érkeztenek-bé, a' melyekenn, mint mondják, ki-szálló *Anglus* és *Orosz* fegyveresek is ülnek, és *Nápolyba* szándékoznak ki-szállani.

A' békefféges egek ujjanton fellegzeni kezdenek az itt következő tudósítás szerént:

Frankfurt, 27. Aug. — „Tegnap dél után Frantzia Generál-Adjutáns *Massabeau*, az *Ausriai* szélső vigyazók' vezérének *Simbschen*. Generálnak hadi szállására menvén, hírt tett ott a' Frantzia országlószék' nevében a' fegyvernyugvásnak tíz napok után lejendő meg szünéséről és a' hadakozásnak ujjantoni el kezdődéséről. Ugyan ezen esive a' mustrára itt özlize gyülekezve lévő Frantzia tsoportnak is hasonlóképpen tudtára adott ez a' dolog.

Roma 9. Aug. — „Ide olyan tudósítás érkezett tegnap, hogy a' Frantziák *Pesarót* ismét oda hagyták, és Császári katonák szállottanak légyen bé oda. — „*Ankonába* ezen napokban 3000 Császári katonák érkeztenek-meg; és még más három ezerek vagynak érkezendő félben, a' mely szerént az *Ankonában* és körülette fekvő Császári seregek tizen-egy-ezer emberekből fognak állani.

Rimini, 9. Aug. — „A' Frantziák *Imola* felé kezdték ismét visszavonni magokat; a' Császáriak pedig, *Pesaróba*, *Cesenaba*, és ide *Riminibe* ismét bé-szállottak, és a' Frantziáknak ezekbe való bé-szállásokkor fel-függesztetett minden tisztviselői hivatalokat ismét visszahelyeztettek. (Mind ezeknek a' történeteknek pedig, mint már *officialiter* is ki-hirdettetett, ott vagyon a' fundamentoma, hogy a' Császári és Frantzia vezérek között fel-állított ujj demarcations-linea, a' tenger partonn *Pesaro* és *Fano* között kezdődvén, a' *St. Marinói* Republikánn keresztül, az *Urbinoi* Hertzegség' hofszában megyen el a' *Toskánai* határokig.)

Magyar Ország

Poson, 2. Sept. — „Alig lehet el-hinni, mely erőssen üldözze ezen várost az égések által a' történet, a' leg nagyobb vigyázás és a' jó készülteknek szüntelen való készen tartása mellett is. Tegnap újra gyuladás volt a' *Lörintz* utzában, és a' jó készültekenn kívül tsak a' tsendes időnek köszönhetni, hogy ismét nagy része el nem égett a' minap meg-maradott városunknak. — Sz. György Királyi szabad várossában is 28 házak károsítottak meg, égés által, a' melyek vagy egészen le-égtének, vagy pedig fedeleik le-tépettettek,

(Folytatása a' himlő - bé oltásról félbe szakadott jegyzéseknek.)

Az eddig gyakorlott himlő bé óltás, vagy természetesen, vagy mesterség által meg himlőzött gyermekek testéből szokott vétetni, még pedig a' himlőzésnek olly stadiumában, mellyben a' jó féle himlő tökéletessen meg érik; az abban lévő himlő matéria szög gyöngy színű és sűrű, a' himlős gyermek pedig friss, eleven, ép testel bír, és semmi más vagy febrilis vagy chronicus nyavalyája nintsen. Az öszvefutott, apró, bé esett tetejü setét veres kerületü, 's több malignitas jeleit mutató himlőkben való matéria nemcsak nem alkalmas, sőt inkább igen ártalmas és veszedelemes volna a' himlő bé - óltásra.

Ennekelötte két esztendővel, Angliában, egy Jenner nevü hires Orvos Doctor, a' tehen himlővel való bé óltást találta fel, és számtalan sok tapasztalásaiból jobbnak, 's alkalmasabbnak találta azt, a' végre, mint az ember' himlőjéből költsönözött himlő mérget a' bé óltásra. A' teheneknek himlője külső formájára nézve különbözik az ember himlőjétől, és apró; mogyoró nagyságú, sűrű materiával telyes, fejekenn és nyakokonn, nevezetesen pedig a' tölgyeikenn támadni szokott éves bibortsókból áll, és azokra, a' kik velek bánnak, nevezetessen a' fejő izolgalókra, hogyha még himlősök nem vóltak, a' tsupa illetés által is el szokott ragadni. Ezen az úton jutott annak esmeretségére a' fent nevezett Orvos Doctor is egy vele esmeretségben lévő falusi ember által, 's mingyárt akkor próbát tévén azzal különbkülömbféle korú embereken, tudniillik

tsetsemökönn, gyermekekenn, felserdült ifjakonn, és másokonn is, mindenkor igen hasznosnak találta. Az ezen himlővel való béoltás azon módon szokott végbe menni, mint az ember testétől költsönözött himlővel való béoltás, de sokkal könnyebben ki állják azt a betegek, mint ezt, és semmi azzal együtt járó symptomák nem ártalmasak. A' Doctor Jenner' szerentsés próbái által több Angliai Orvos Doctorok is felébresztetvén, ők is megpróbálták a' tehén himlővel való béoltást, és annak feltalalásától fogva, a' múlt *Mártiusnak* 1 ső napjáig 6000 különböző korú emberbe óltották azt bé, és még is egynél több közülök meg nem holt. Az ezzel való béoltásnak következő különös hasznai tapasztaltnak 1) hogy az soha meg nem rútittya az ember ábrázatját, sem semne világától senkit meg nem fasz, mivel a' betegnek nem az egész testén, hanem csak azon a' tagján üt ki a' himlő, a' melybe a' himlő mérge béoltatik, azon is pedig el nem terjed, hanem csak egy kis sebetskét csinál. — 2) Ennek az ő gőzölése, sem a' levegőt, sem az embert meg nem veszti. — 3) Az ezzel való himlőzésnek leg jobb jele az, ha a' patients, a' himlővel együtt járó hideglelét megkapja, és ha 15—18 napig tart a' béoltás helyen támadt seb, s. a. t.

Ez a' himlő béoltásnak mestersége, Anglián kívül, más országokban is gyakorlásba vétődött; nevezetellen Francia, Német és Nápoly Országokban, a' hová mindenüve Anglus Orvos Doctorok hivattattak meg. Francia Országba maga ment *D. Jenner*, és már 300 gyermekena tett próbát, és mindenkor szerentséssen. — Reményleni lehet, hogy ennek a' hasznos talalmányának más pallérozott nemzetek sem fognak ellenségei lenni.

Azonközben ezen ujj találmánynak is találatnak mind Angliában mind Frantzia országban oltásról, a' kik ezt nem javasolják: Az egész találmány (igy szollanak ezek) még csak 18 hónapos, következésképpen ujjabb még, mint sem a' véle tétetett próbákat tökéleteseknek lehetne tartani. Még eddig csak négy Orvosok, u. m. *Jenner, Pearsons, Simons, és Wootwille*, tettek ezen tehen himlővel próbákat, ezek is pedig csak a' *Londoni* himlő-bé-oltó nagy ispotályban. Annait ezek is meg engednek, hogy a' mely személynek természeti himlője volt, a' tehen himlőt még el kaphatja a' bé-oltás által, a' mely is úgy látszik, hogy nem eshetne meg, ha ez, olly igazi *antidotum* volna amaz ellen. Valyon megfordítva nem megtörténhető e' az is, hogy a' mely személy a' tehen himlőn által esett, még a' természeti himlőt is el kaphassa ragadás vagy bé-oltás által? Ha ez meg eshetne, mi haszna volna a' tehen himlő-bé-oltásnak? (Eppen ez a' környülállás az, a' melynek ki-tanulására adták mostan, magokat a' Frantziák: de a' melyre azonban nemcsak egy pár hónapok kivántatnak) Hogy a' barátjai ezen ujj találmánynak, már a' nem igazi tehen-himlőnek lételet is erőssitik, valyon ezzel nemcsak fogást keresnek, hogy, ha azok, a' kik a' tehen himlőt ki állották, azután természetesen is meg találnának himlőzni, azt mondhatják róllok, hogy a' beléjek oltatott himlő nem volt igazi tehen himlő. Az az ajánlás, hogy azok közül a' 6000 személyek közül, a' kik Angliában a' tehen himlőt ki-állották, egy is sem meg nem holt, sem meg nem éktelenült, sokkal inkább reá illhetik a' természeti himlő béoltásra, mivel-hogy az a' leg hiresebb himlő-bé-oltó orvos *Götz* Frantzia országban huszonnyoltz ezer emberekbe oltotta bé a' természeti himlőt, a' kik közül egy is meg nem holt. Végezetre (igy szol

lanak továbbá ezen ujj találmánynak nem ked-
velli) az a' tehen nyavaja, a' mely ezen ujj
himlő-béoltásra a' mérget szolgáltatja, Angliánn
kívül sohól sem, Angliában is pedig tsak az egy
Gloucesteri Grófságban ösméretes: már tehát az
egész világot ezen kitsiny Grófságból kelljen e'
himlő-méreggel providéálni? Valyon nem ter-
jesztenénk e' az által valamely ujj nyavalyát szél-
jel a' világra? &c. — (Mi azért akartuk ezen ujj
találmánynak historiáját, ilyen hofzszason meg-
írni, hogy az ujjabb levelekben sokszor emleke-
zet tétetvén a' tehen himlőről, azt, olvasóink köz-
zül is érthessék azok, a' kik akarják, és eddig nem
értették)

Harmadszori Jelentés.

Tek. Nem. Békés Vármegyében fekvő Szar-
vas nevezetű Mező Városnak országos vásár nap-
jai, O Csász. és Kir. Felségének e' most folyó
hólnapnak 25-ikén költ Kegyelmes Resolútiója
mellett, némelly részben akként változtattak meg
Az első vásár ugyan, miut ennekelötte, úgy en-
nekutánna is Böjtelő Havának 24 ikén, az az, Sz-
Mátyás napján; a' második melly eddig Kis Asz.
szony Havában, Sz. Bertalan napjan tartatott-
ennekutánna Sz. Iván Havában, Keresztelő Sz,
János napján, a' harmadik pedig, a' melly ed-
dig Karátsony Havában, Sz. Arnold napjan es-
ni szokott, ezután, ezen hólnapnak 21-ikén, az az-
Sz. Tamás napján fognak tartattatni. Mellyet
azért kívántunk a' Publicumnak tudtára adni,
hogy azok a' kik, a' fent nevezett Mező városban es-
ni szokott vásárookra ennekelötte jární szoktak
tudhaillák magokat mihez tartani,